

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдиите Стефка Стоева и Георги Ангелов

Подписваме решението с особено мнение, защото не считаме, че Висшият съдебен съвет (ВСС) има правомощието да ръководи дейността на органите на съдебната власт.

За да отговори правилно на искането по настоящото дело, свързано единствено с правомощията на ВСС, Съдът трябваше да даде изчерпателен отговор на въпросите за същността на ВСС, за неговите правомощия и за ръководството на съдебната власт – кой, кога и как може да ръководи нейните три самостоятелни органа. Отговори на посочените въпроси според нас решението не дава, а се акцентира върху независимостта на съдебната власт и управлението в изпълнителната власт, които са абсолютно неотносими към предмета на делото.

Съдът още в началото на решението достига до крайния си извод, че конституционната уредба на правомощията на ВСС позволява да се изведат основните му качества като орган на управление на съдебната власт. Не се посочва коя точно конституционна разпоредба обуславя това разбиране и кои са тези „основни качества“, които характеризират ВСС като орган на управление, а не като кадрови орган. Считаме точно обратното. Конституцията не предоставя подобно правомощие на ВСС.

Държавният орган като субект на публичното право е част от държавния апарат, обособена съобразно своята компетентност. Компетентността е кръгът от обществени отношения, върху които органът е оправомощен да въздейства. Всяко негово действие извън този кръг не произвежда правни последици.

Компетентността на ВСС е конституционно определена в чл. 130, ал. 6 и 7 от Конституцията. Тя е да осигурява кадрите (чл. 130, ал. 6, т. 1, 2 и 3), финансите (чл. 130, ал. 6, т. 4) и отчетността (чл. 130, ал. 6, т. 5 и ал. 7)

на органите на съдебната власт. Правомощията на ВСС са изброени изчерпателно, ето защо не могат да бъдат нито ограничавани, нито разширявани от текущия законодател.

Това следва и от тълкуването на чл. 133 от основния закон, на който решението се позовава. С него Конституцията възлага на закона да уреди „организацията и дейността на ВСС..., условията и редът за назначаване и освобождаване от длъжност на съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите, както и за осъществяване на тяхната отговорност“.

Организацията на ВСС е следствие от компетентността му, затова не може да се променя.

Както дейността на всеки държавен орган и дейността на ВСС се състои от юридическите действия, с които той упражнява конституционно определената му компетентност. Нейната законова уредба следователно е вторична спрямо компетентността му и не може да я надхвърля.

Останалата част на текста на чл. 133 от Конституцията, отнасяща се до ВСС и делегираща на текущия законодател уредбата на (част от) кадровото обезпечаване на органите на съдебната власт, също е в рамките на конституционно определената компетентност на Съвета.

Никъде Конституцията не възлага на ВСС правомощия да „осъществява управление на дейността“, т.е. на юридическите действия на съдебната власт, каквато е оспорената част на чл. 16, ал. 1, изр. 2 ЗСВ. Разпоредбата напуска пределите на конституционната делегация, ето защо е противоконституционна в оспорената част.

Изводът, че основните качествени характеристики на ВСС са да е ръководен орган на съдебната власт, мнозинството от съдиите мотивира единствено с „богатата и безпротиворечива практика“ и „трайното разбиране“ на Конституционния съд, а същевременно се цитират само две решения: № 8/1994 г. по к.д. № 9/1994 г. и ТР № 9/2014 г. по к.д. № 3/2014

г. Първото дело е с предмет мандата на членовете на ВСС и там само е маркирано, че „ВСС осъществява ръководство на структурите на съдебната власт“, а във второто решение е дадено тълкуване, че ВСС може да издава подзаконови нормативни актове.

В настоящото решение вярно е посочено, че в Решение № 10/2011 г. по к.д. № 6/2011 г. Конституционният съд изрично е приел и обосновал, че ВСС не ръководи съдебната система. Цитираното решение е преодоляно от мнозинството от Съда като неправилно чрез неговото „ревизиране“ и „еволютивното развитие на това разбиране“. Създаването на непоследователна и противоречива практика, и то за кратки периоди от време, е проблем на гласувалите противоречивите решения съдии от Конституционния съд, но заради правната сигурност подобна промяна задължително трябваше да бъде обоснована от наложилите я обстоятелства и настъпилите сериозни промени, а не с „еволютивното развитие“.

Според тълковния речник „ръководи“ означава „стои начело и управлява, насочва нечия дейност, дава напътствия за работа“. Считаме, че ВСС ръководи само своята кадрова и бюджетна дейност на административен орган, като дори заседанията му се ръководят от министъра на правосъдието. Да се приема обратното означава, че законодателната власт чрез парламентарната квота в Съвета, равна на квотата на съдебната власт, управлява органите на съдебната власт, а това въобще не е замисълът на основния закон.

Не споделяме изразеното в решението становище, че е наложително ВСС да „направлява, насочва и урежда организационната дейност на всеки от органите на съдебната власт“. Противоречи на Конституцията, на законите и на правилата на логиката да се приема, че органите на съдебната власт имат някаква отделна организационна дейност освен същинската си дейност, възложена от Конституцията, и че те следва да се

ръководят в тази си дейност от един административен орган с ограничени, макар и изключително важни кадрови и финансови правомощия.

Извън Конституцията да се натоварва ВСС с управленски правомощия, с каквито той не може да се справя, защото съвсем друг е замисълът на конституционния законодател при създаване на уредбата на съдебната власт и при последващите ѝ поправки в тази част, на практика означава да се променя цялостното устройство на съдебната власт. С възлагането на ВСС на нови управленски и законодателни правомощия се затруднява според нас изпълнението на същинските му правомощия и всички проблеми на съдебната власт се свързват с дейността на ВСС като неин ръководен орган, а той не е в състояние да я ръководи и да я промени.

Не може да бъде споделено и разбирането в решението, че ВСС едновременно ръководи органите на съдебната власт, но всъщност не контролира дейността им по правосъдието и надзора за законност. Питаме се, след като по Конституция органите на съдебната власт осъществяват именно посочените дейности, какво тогава всъщност ръководи ВСС. Още по-малко той може да ръководи отношенията между трите органа на съдебната власт – съд, прокуратура и следствие, както е прието в решението, защото тези отношения се уреждат само от процесуалните закони.